

Głos Pilecki

Wydawca: Zarząd Obwodu Towarzystwa Rozwoju Ziem Zachodnich
i Miejski Komitet Frontu Jedności Narodu w Pile

Miesięcznik

Piła, maj 1959 r.

Nr 1

Do czytelników

Aktywizacja życia kulturalnego i społecznego, a częściowo także działalność gospodarcza w Pile i najbliższych powiatach napotyka często na ogromne trudności, gdyż niejednokrotnie brak wzajemnych bezpośrednich kontaktów nie pozwala na wymianę poglądów i interesujących wiadomości między poszczególnymi grupami ludności.

Szczególnie w Pile, której centrum jest niemal całkowicie puste, a ludność skupia się przeważnie w dzielnicach dość znacznie odległych od siebie, na przedmieściach i w pobliżu większych zakładów pracy jak: ZNTK., Roszarnia, Zakłady Ziemniaczane itp. wyraźnie odczuwa się brak dostatecznej więzi społecznej jaka cechuje mieszkańców innych miast niezniszczonych przez wojnę w tak okrutny sposób. Zresztą należy uwzględnić tu również fakt, że mieszkańcy Piły napłynęli do tego miasta z różnych stron kraju oraz w dość znacznym procencie są to repatrianci, których wzajemne życie się wymaga dłuższego czasu.

Dążąc do przełamania tych trudności Miejski Komitet Frontu Jedności Narodu i Zarząd Obwodu Towarzystwa Rozwoju Ziem Zachodnich w Pile przy poparciu Komitetu Miejskiego PZPR. oraz Prezydium MRN. w Pile przystępują do wydawania własnego czasopisma, którego tematem będą lokalne zagadnienia miasta Piły i okolicznych powiatów. Poczyniliśmy starania, ażeby pismo nasze mogło ukazywać się regularnie.

Będziemy starali się informować nasze społeczeństwo o najważniejszych zagadnieniach tutejszego regionu, omawiać problemy życia społeczno-kulturalnego oraz rozwoju gospodarczego Piły i sąsiadujących powiatów, informować o imprezach kulturalno-oświatowych i sportowych, o usługach handlowych i rzemieślniczych na terenie miasta.

Będziemy również omawiać przejawy działalności społecznej i wyniki badań naukowych. Poświęcimy też sporo uwagi pracy Miejskiej Rady Narodowej i jej organów oraz poczynaniom Towarzystwa Rozwoju Ziem Zachodnich, Miejskiego Komitetu Frontu Jedności Narodu i innych. Mamy nadzieję, że realizacja tych zamierzeń przyniesie

konkretną pomoc naszemu społeczeństwu, dopomoże w codziennej pracy aktywu i w ten sposób przyczyni się do gospodarczego i kulturalnego rozwoju naszego regionu nadnoteckiego.

Ze swej strony zwracamy się do wszystkich, którzy swą współpracą mogą nam pomóc, ażeby tej pomocy nie skąpili.

Komitet redakcyjny składa się z niewielkiego kręgu ludzi piszących, spodziewających się powiększenia zespołu, a — być może — zaangażowania fachowego redaktora.

Czego należy się spodziewać od pisma regionalnego?

Piła jest jedynym miastem wydzielonym Ziem Zachodnich wchodzących w skład województwa poznańskiego, jest miastem na ważnym szlaku komunikacyjnym, jest silnie powiązana z województwami koszalińskim i bydgoskim, ma specyficzne warunki administracyjne, gospodarcze i kulturalne, a więc ta specyfika musi znaleźć swe odbicie w lokalnej gazecie.

W mieście, które liczyło w roku 1945 zaledwie 2,5 tys. mieszkańców, żyje dziś ponad 33 tys. ludzi, a więc i ten odcinek musi zająć odpowiednie miejsce w miesięczniku, zwłaszcza, że powstało tutaj zupełnie nowe społeczeństwo, którego historia będzie interesowała nie tylko dziennikarzy, ale przede wszystkim socjologów.

Pismo ma dać materiał informacyjny w formie popularno-naukowej o Pile, o sąsiadujących z Pila miastach i miasteczkach, o pograniczu wielkopolsko-pomorskim, leżącym na północ od Noteci między Brdą a Drawą, noszącym starą nazwę Krajny.

Reprezentowaną więc będzie w piśmie kronika wydarzeń. Pisane w skrócie informacje mają dać obraz życia miasta i jego sąsiadów.

Nie obejdzie się, rzecz jasna, bez podawania niektórych ważniejszych zarządzeń władz lokalnych czy nawet wojewódzkich.

Dział ogłoszeń ma służyć dla pożytku przedsiębiorstw i instytucji oraz pomóc nam w uzyskaniu pieniędzy na wydawanie czasopisma.

O rangę miasta

Gdy w lutym 1945 r. przybyli do Piły pierwsi kolejarze polscy, a w ślad za nimi i dalsi osiedleńcy z Bydgoszczy, z Warszawy czy z za Buga zastali miasto rozległe lecz opustoszałe i w znacznym stopniu zniszczone działaniami wojennymi. Dnia 20 marca 1945 r. Piła liczyła zaledwie niecałe 3000 mieszkańców, w tym znaczną część stanowiła ludność niemiecka, która w późniejszym czasie z Piły wyjechała.

W początkach 1946 r. Piła osiągnęła już 10.000 mieszkańców i stała się siedzibą władz powiatowych, ośrodkiem gospodarczego i kulturalnego życia stopniowo rozszerzającego się na okolice sąsiadujące z naszym miastem. Ośrodkiem kielkującego życia społecznego była wówczas redakcja czasopisma p. t. „Piła Mówi“, którego 36 numerów ukazało się w okresie od 7 lipca 1946 r. do 4 maja 1947 r.

Pierwsza „Konferencja Przemysłowa“, która odbyła się w Pile 27 marca 1947 r. powołała tymczasowe prezydium Przemysłu Pileckiego, którego przewodniczącym został Tadeusz Kowalewski, kierownik Drukarni Państwowej i redaktor „Piła Mówi“, a członkami byli Ignacy Mazur, inż. Jan Szlachcic, inż. Edward Tyc i inż. Jerzy Garski. Opracowane przez nich memoriały i pierwsze plany perspektywiczne już wówczas przewidywały podniesienie miasta Piły do roli poważniejszego ośrodka gospodarczego i kulturalnego oddziaływania na okoliczne powiaty — niezależnie od istniejącego podziału administracyjnego.

Albowiem pobiężny nawet rzut oka na mapę wskazuje, że miasto nasze, z którego wybiega 7 linii kolejowych i 9 doskonałych dróg szosowych w różnych kierunkach, miasto położone w pobliżu ważnej magistrali wodnej jaką stanowić winna rzeka Notec i mające realną

(Ciąg dalszy strona 2)

Od poczytności pisma uzależniony będzie jego nakład, jego szata graficzna. Poprzez szersze, życzliwe grono korespondentów pragniemy nawiązać niezbędne kontakty ze wszystkimi środowiskami naszego terenu. Nadsyłajcie więc nam swe uwagi, informacje, notatki czy artykuły, których wykorzystanie wzbogaci treść pisma i lepiej zwiąże nas ze społeczeństwem.

Kolegium Redakcyjne.

Mówimy o pilskich zabytkach

Naszą wędrowkę po nielicznych zabytkach Piły, zaczynamy od Muzeum, mieszczącego się przy ul. Browarnej 18. Jest to Muzeum monograficzne, poświęcone wielkiemu patriocie polskiemu, znakomitemu pisarzowi politycznemu, mężowi stanu, ekonomistcie, przyrodnikowi i filozofowi Stanisławowi Staszicowi, który tutaj się urodził w 1755 r. Dom w którym mieści się Muzeum był do 1794 roku własnością mieszczańskiego rodu Stasziców, silnie związanego z Piłą.

Różne potem przechodził koleje pod przygodną opieką mieszkańców miasta. Podczas ostatnich działań wojennych budynek został poważnie uszkodzony, lecz wysiłkiem społecznym pilan i staraniem miasta odbudowany i dostosowany do celów muzealnych już w 1951 roku. Dziś jest jednym z głównych ośrodków kultury w mieście.

W niewielkich wnętrzach, które ograniczały wielkość ekspozycji zbierane są materiały. Początkowo skromna wystawa zorganizowana w myśl pewnych założeń dydaktycznych, powoli lecz systematycznie powiększała się, a sugestyjnie zestawione zabytki, podkreślone przejrzystością objaśnień zaczęły ściągać mieszkańców, wśród których w pierwszych latach dominowała młodzież i wojsko. Dzięki poszukiwaniom

w ciągu ostatnich lat zakupiono ekspoznaty związane bezpośrednio ze Staszicem jak np. jego listy, puchar i książki. Powiększył się także pokaźnie zbiór fotokopii listów Staszica.

Obecnie nacałość ekspozycji składają się dwa działy naukowo-badawcze: biograficzny i przyrodniczy.

Na parterze umieszczone dokumenty, fotokopie, książki i meble, które mówią o życiu i działalności St. Staszica. W suterenie natomiast w dziale przyrodniczym udostępnione są zwiedzającym różne minerały, skamieniałości i inne ekspozaty, które mówią nam o szerokich zainteresowaniach Staszica, znawcy naszych ziem, miłośnika przyrody i entuzjasta Tatr.

Muzeum jest tak zorganizowane, by zwiedzający poznali całokształt działalności i wszechstronność zainteresowań tego największego syna Piły. O zainteresowaniu Muzeum i charakterze wycieczkowiczów świadczyć może książka zwiedzających, w której rubrykach coraz częściej spotykamy takie miasta jak

Warszawa, Kraków, Poznań, Szczecin, Wrocław, Gdańsk itp. Ciekawe też są uwagi i spostrzeżenia zwiedzających, które mówią nam, że Muzeum spełnia postawione przed nim zadania dydaktyczno-wychowawcze. Dziennie ogląda zbiory przeciętnie ponad 50 osób, które uczą się cenić ogrom pracy St. Staszica. Muzeum prowadzi także szeroką akcję gromadzenia zabytków związanych z historią regionu. Korzystając więc z okazji, apelujemy tą drogą do Czytelników o pomoc przy zbieraniu książek, obrazów, fotografii, strojów ludowych itp. które naukowo opracowane, a następnie wystawione w Muzeum, przyczynią się do pełniejszego obrazu przeszłości naszego terenu.

Na tym kończymy naszą pierwszą wędrowkę po zabytkach Piły. W następnych numerach naszego pisma omówimy dalsze obiekty godne widzenia w mieście jak np. ruiny kościoła św. Jana przy ulicy Więźniów Politycznych i kościół św. Antoniego przy ulicy Ludowej.

mgr. Stefania Porbadnik

Kustosz Muzeum St. Staszica

Uroczysta Sesja Miejskiej Rady Narodowej w Pile

Dnia 8 maja 1959 r., w przededniu rozpoczęcia Tygodnia Ziemi Zachodnich,

odbyła się w Pile Uroczysta Sesja Miejskiej Rady Narodowej poświęcona obchodom Tysiąclecia istnienia Państwa Polskiego.

W sesji obok radnych pilskiej M.R.N. wzięli również udział posłowie: Zygmunt Horowski z Chodzieży, Czesław Hudowicz z Trzcianki i Stanisław Binek z Rogoźna oraz radni Wojewódzkiej Rady Narodowej w Poznaniu — Łado — v-ce prezes WKZSL. Jan Pawlak — I sekretarz Komitetu Miejskiego ZMS. w Poznaniu, inż. Kazimierz Chodkiewicz — przewodn. MKFJN. w Pile i Włodzimierz Zajęcki — dyr. Oddziału NBP. w Pile.

Ponadto w obradach udział wzięli: Sekretarz KM. PZPR. w Pile, Mieczysław Misztal, przedstawiciel Poznańskiego Okręgu TRZZ. docent dr Bogdan Kostrzewski, delegacje powiatowych rad narodowych z Trzcianki, z Wyrzyska, Chodzieży i z Czarnkowa oraz przewo-

(Ciąg dalszy na str. 3)

(Ciąg dalszy z strony 1)

możliwość uzyskania w niedalekiej przyszłości lotniska cywilnego, nie może zasklepiać się tylko w swoich murach, lecz musi żyć i rozwijać się wraz z całym otaczającym je regionem.

Położenie Piły na skrzyżowaniu dróg łączących Toruń i Bydgoszcz ze Szczecinem i Kołobrzegiem oraz Śląsk i Poznań ze Słupskiem i Ustką, rozwijający się w mieście różnorodny przemysł, a w niedalekiej okolicy stwierdzone istnienie złóż węgla brunatnego i innych kopalin stanowią istotne aktywa pomocne dla dalszego gospodarczego rozwoju Piły w szerszym znaczeniu.

Wydaje się nam, że zlokalizowanie w 1955 r. w Pile Przedsiębiorstwa Geologiczno-Wiertniczego Przemysłu Naftowego „Północ” oraz Przedsiębiorstwa Geofizyki Kopalniane były tymi pierwszymi symbolami perspektywnego znaczenia Piły jako ośrodka poważniejszej działalności gospodarczej.

Jak wiadomo, w chwili obecnej są prowadzone prace nad ustaleniem możliwości eksploatacji złóż węgla brunatnego odkrytych w rejonie Piła-Trzcianka. Dzisiaj jest już faktem, że miasto nasze ma wszelkie warunki ku temu, ażeby w szybkim tempie stać się miastem przemysłowym.

Zakłady Naprawcze Taboru Kolejowego, Fabryka Żarówek „Lumen”, Zakłady Roszarnicze, Zakłady Przemysłu Ziemniaczanego, Piłskie Zakłady Papy, Zakłady Przemysłu Terenowego — Fabryka Maszyn Rolniczych i Odlewnia Żeliwa, Cegielnia, Zakład Kruszywa i Betonów, Zakład Poligraficzny i inne

mniejsze zakłady dają znaczną produkcję, z której duża część idzie również na eksport.

Szereg tych zakładów produkcyjnych ma mocne powiązanie z interesami sąsiednich wsi i miasteczek jak na przykład Zakłady Roszarnicze, Zakłady Ziemniaczane, Przemysł Terenowy i t.d. Istniejące w Pile, względnie przewidywane w najbliższych latach różnego rodzaju szkoły zawodowe i średnie oraz położony w pobliżu dworca kolejowego nowy Dom Kultury z salą teatralną na 700 miejsc, a także duży Szpital Miejski liczący obecnie 410 łóżek z szeregiem oddziałów specjalistycznych stanowią też pewną bazę współdziałania Piły z sąsiadującymi powiatami, które w dużym stopniu mogą z niej korzystać.

Zjednoczenie Budownictwa Miejskiego w Pile pracuje również na potrzeby bliższych i dalszych okolic miasta.

Dzisiaj Piła liczy 33 tysiące mieszkańców, zabudowuje się zniszczone działaniami wojennymi śródmieście. Do miasta ściągają nowe placówki handlu hurtowego, uruchamia się nowe placówki handlu detalicznego.

Piła winna więc odegrać swą rolę w dziedzinie rozwoju stosunków gospodarczych i kulturalnych w ścisłym współdziałaniu z całym regionem, niezależnie od tego czy poszczególne miejscowości tego regionu należą do województwa poznańskiego, koszalińskiego czy bydgoskiego.

Zacieśnijmy więc kontakty między sobą, a napewno przyniesie to obustronne korzyści.

inż. J. Garski

Od Redakcji...

Oddając do rąk Czytelników pierwszy numer naszego miesięcznika uważamy za stosowne wyjaśnić, że zawarty w nim materiał w dużej części był opracowany w związku z Tygodniem Ziemi Zachodnich.

Z przyczyn od nas niezależnych nastąpiło pewne opóźnienie wydania niniejszego numeru, który jednak nie stracił swej aktualności.

W następnych numerach postaramy się zamieścić więcej materiału bieżącego z życia naszego miasta i okolicznych powiatów. W związku z tym prosimy o nadsyłanie nam informacji i artykułów, które postaramy się należycie wykorzystać.

dniczący Obwodu TRZZ. w Pile mgr. Jan Gruchała, przewodniczący PTH. w Pile mgr. Franciszek Żmizdiński, przedstawiciele stronnictw politycznych SD. oraz ZSL., wojska, zakładów pracy oraz szerokich warstw społeczeństwa miasta Piły, którzy w liczbie ponad 400 osób zebrał się w sali Hotelu Robotniczego ZNTK.

Obrazy sesji zagał i prowadził v-ce przewodniczący Prezydium MRN. Henryk Pankau, zaś przewodniczący Prezydium MRN. Mieczysław Konieczny wygłosił obszerny, zespołowo opracowany referat, w którym wykazał szereg ciekawych faktów historycznych dotyczących przeszłości miasta Piły i całego regionu zwanego Krajną, a następnie omówił wyniki działalności w ciągu 14-lecia po wyzwoleniu Piły z rąk zaborców niemieckich. Duża część referatu była poświęcona aktualnym problemom gospodarczym i perspektywom rozwojowym miasta Piły.

Do treści poszczególnych części referatu nieraz jeszcze powrócimy.

W dyskusji jako pierwszy zabrał głos poseł Horowski, który szeroko omówił zagadnienia kultury polskiej na tle dziejów ojczystych i w gorącym apelu pod adresem młodzieży zwracał się o wytworzenie atmosfery zrozumienia dla pracy obecnego pokolenia wzywając ją do dalszego kontynuowania tej pracy w następnych latach.

W imieniu klubu radnych PZPR. przemówił radny inż. Garski, który podkreślił, że z wielkiej tradycji naszej historii partia nasza i cały naród pragną wydobycь wszystko to, co było postępowe i twórcze, a to w tym celu, ażeby w oparciu o przeprowadzoną analizę przeszłości wyciągnąć nauki i wnioski dla dalszego działania w budowaniu socjalistycznej przyszłości Polski Ludowej. Wskazując na pokojową politykę Państwa Polskiego, które w sojuszu ze Związkiem Radzieckim i państwami Demokracji Ludowej jest zdolne przeciwstawić się wszelkim ewentualnym zakusom ze strony zachodnio-niemieckich odwetowców, mówca zaznaczył, że trwały dobrobyt można osiągnąć jedynie w warunkach pokoju i dlatego cały nasz naród, który na gruzach i zgłiszczach pozostałych po niedawnej wojnie buduje sobie nowe życie, nie pragnie wojny, lecz równocześnie twardo stawia nienaruszalność naszych granic na Odrze i Nysie.

Omawiając ekonomiczne problemy rozwoju miasta Piły mówca wyraził pogląd, że Piła winna w przyszłości odegrać rolę większego gospodarczego ośrodka ściśle współpracującego z otaczającym go regionem — niezależnie od granic podziału administracyjnego trzech województw — gdyż istniejące już obecnie liczne wspólne problemy w dziedzinie gospodarczej, kulturalnej i społecznej wymagają tej współpracy dla obustronnych korzyści.

Przemawiając w imieniu stronnictw politycznych radny Waloch (SD.) oraz radny Bułaj (ZSL.) wyrazili swe pełne uznanie dla tez zawartych w referacie oraz podkreślili swe poparcie dla wytycznych ustalonych na III Zjeździe PZPR., a w szczególności dla wysiłków

Prezydium MRN. w realizacji tych wytycznych na terenie naszego miasta.

Przemawiając w imieniu Poznańskiego Okręgu TRZZ. docent dr Kostrzewski poświęcił większą uwagę potrzebie rozwinięcia w okolicach Piły badań archeologicznych oraz utworzenia muzeum regionalnego w Pile.

Przewodniczący Prezydium PRN. w Wyżysku Sadkowski w swym przemówieniu również gorąco poparł poczynania gospodarzy miasta Piły.

Ciekawe fragmenty zawierało przemówienie przewodniczącego PTH. mgr. F. Żmizdińskiego, który nawiązał do dawnej historii Piły.

Po krótkim przemówieniu przedstawiciela PTTK. w Pile Tarkowskiego, zabrał głos inż. Kazimierz Chodkiewicz, przewodn. MKFJN. w Pile i radny WRN. w Poznaniu, który szeroko omówił problematykę pobudzenia inicjatywy społecznej mieszkańców Piły i przedstawił zamierzenia miejscowego Komitetu Obchodu Tysiąclecia Państwa Polskiego, równocześnie apelując do organizowania czynów społecznych dla dalszego uporządkowania i upiększenia miasta.

W jednogłośnie przyjętej uchwale, której tekst zamieszczamy oddzielnie, Miejska Rada Narodowa udzieliła pełnego poparcia tym zamierzeniom i zobowiązała Prezydium MRN. do podjęcia działalności w konkretnych kierunkach. Czyciele, artyści przystępują do organizowania

Spotkanie inteligencji pilskiej

W dniu 15 maja w sali ZNTK. przy ulicy Sikorskiego odbyło się spotkanie pilskiej inteligencji zorganizowane w ramach imprez Tygodnia Ziemi Zachodnich. Zainteresowanie uwidoczniło się przede wszystkim dużą frekwencją oraz licznymi wypowiedziami na temat przyszłej pracy kulturalnej, oświatowej, wydawniczej i rozrywkowej w mieście. Lekarze, inżynierowie, technicy, nau-

czyciele przystępując do zorganizowania życia kulturalnego w mieście, które ma odegrać na styku trzech województw właściwą rolę przypadającą większym ośrodkom miejskim.

Już w czerwcu odbędzie się pierwsza impreza upowszechniająca kulturę.

We wrześniu rozpocznie swoją pracę studium regionalne. Ludzie piszący skupią się dookoła „Głosu Pileckiego”, a poważniejsze prace naukowe czy naukowo-popularne będą drukowane w Roczniku Pileckim.

Spodziewać się należy, że dalszą pracą będzie powołanie do życia Pileckiego Towarzystwa Kulturalnego. Ale o tym w następnych numerach naszego pisma.

(jg.)

Wielki wiec młodzieży pilskiej

Na zakończenie tygodnia Ziemi Zachodnich odbył się w Pile wielki wiec młodzieży który zgromadził około 2 tysięcy osób.

Manifestacja odbyła się pod hasłem: Piła była, jest i będzie polską.

Do młodzieży przemówił tow. inż. Kazimierz Chodkiewicz, przewodniczący MKFJN.

Uchwalona rezolucja stwierdza, że pilska młodzież wyraża swoje przywiązanie do swego miasta, do całych Ziemi Zachodnich, które dzięki zwycięstwu nad hitleryzmem wróciły do Polski. Młodzież Piły z oburzeniem odrzuca bezczelne zakusy rewizjonistów zachodnio-niemieckich i przyrzeka granic nad Odrą i Nysą bronić, a przede wszystkim swoją nauką i pracą jeszcze lepiej zagospodarować.

W imieniu młodych pilan przedstawił ZMS. odczytał depeszę skierowaną do ministrów konferencji genewskiej. Depesza — apel domaga się zawarcia traktatu pokoju z Niemcami, uwolnienia świata od groźby wojny i zapewnienia ludziom szczęścia i pokoju. Depesza kończy się słowami: „Reprezentujecie narody świata a ich wola utrzymania pokoju niech przyświeca Waszym obrotom“.

(jg.)

W tym domu w roku 1755 urodził się St. Staszic
Obecnie znajduje się tu Muzeum Staszicowskie

Uchwała nr 42/NU/59 Nadzwyczajnej Uroczystej Sesji Miejskiej Rady Narodowej w Pile odbytej w dniu 8 maja 1959 r.

Podjęte uchwały Sejmu Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, Rady Państwa i nadzwyczajnej sesji Wojewódzkiej Rady Narodowej w Poznaniu w sprawie obchodu rocznicy 1000-lecia istnienia Państwa Polskiego, podkreśliły doniosłe znaczenie tego jubileuszu. Włączając się do tych uroczystości Miejska Rada Narodowa w Pile uchwala pełne poparcie dla zamierzeń zawartych w programie Miejskiego Frontu Jedności Narodu w Pile i zobowiązuje Prezydium Miejskiej Rady Narodowej do ścisłego współdziałania w zakresie:

1. Przeprowadzania na terenie Piły badań naukowych, a zwłaszcza historycznych, archeologicznych i socjologicznych.
2. Rozwoju działalności kulturalnej wśród mieszkańców miasta.
3. Pomagania społecznej inicjatywie w zbieraniu funduszy na budowę szkół Tysiąclecia i zabezpieczenia zrealizowania planowej budowy szkół.
4. Rozwinięcia szerokiej pracy organizacyjnej dla podejmowanych przez ludność czynów społecznych mających na celu dalsze uporządkowanie miasta i jego upiększanie.
5. Poprząc inicjatywę budowy w okresie obchodu Tysiąclecia Państwa Polskiego pomnika St. Staszica, w formie odpowiadającej Jego wielkości.

Miejska Rada Narodowa w pełni uznaje słuszność zamierzeń Prezydium Miejskiej Rady Narodowej i Towarzystwa Rozwoju Ziem Zachodnich mających na celu dalszy rozwój gospodarczy miasta i apeluje do wszystkich przedsiębiorstw, instytucji i organizacji społecznych, ażeby w swoim zakresie działania dążyły do ścisłej współpracy gospodarczej, kulturalnej i społecznej z sąsiednimi miastami i powiatami regionu piłskiego. Miejska Rada Narodowa u progu drugiego tysiąclecia historii naszego Państwa, zwraca się do całego społeczeństwa m. Piły a zwłaszcza do młodzieży z apelem o zjednoczenie wysiłków w kierunku jak najgodniejszego przygotowania nadchodzącej rocznicy i uczczenia jej konkretnymi czynami.

Wzywamy społeczeństwo naszego miasta do czynnego zaimplementowania historycznych praw polski do starych ziem piastowskich, których należyte zagospodarowanie jest obecnie naszym pierwszym obowiązkiem wobec całego narodu.

Powszechnym i aktywnym udziałem w czynie tysiąclecia znacmy naszą drogę ku wielkości naszego kraju i szczęścia jego obywateli.

Ważniejsze wydarzenia w dziejach m. Piły

1456 — Pierwsza wzmianka o Pile w liście elektora brandenburskiego Fryderyka II do biskupa poznańskiego Andrzeja. Fryderyk II oskarżał mieszkańców Piły o zbrojne napady na Brandemburczyków skierowane przez most na Drawie koło Osieczna.	1772 — Zajęcie Piły przez wojska pruskie w wyniku I rozbioru Polski.
1505 — Wzmianka źródłowa o wójcie miasta Piły.	1772 — Otwarcie linii konnej poczty z Bydgoszczy do Berlina (przez Piłę, Trzciankę, Wieleń, Drezdenko).
1511 — Ukaranie mieszczan piłskich za pięcioletnią zwłokę w opłaceniu podatków.	1807 — Powstanie Księstwa Warszawskiego, do którego włączono także Piłę.
1513 — Piła otrzymała prawa miejskie od Zygmunta I Starego dekretem z dnia 4 marca.	1815 — Upadek Księstwa i ponowne zagarnięcie Piły przez Prusy.
1626 — Wybuchł pożar, który zniszczył drewniane domy naszego miasta. Po pożarze centrum miasta przenosi się ze Starego Rynku (dziś Pl. Armii Czerwonej) na Nowy Rynek (dziś Stary Rynek) Królowa Konstancja, do której miasto należało przyczyniła się do szybkiej jego odbudowy. Wtedy odbudowano też kościół św. Jana.	1834 — Wybuchł wielki pożar w Pile, który zniszczył dużo domów i dobytku ludności.
1655 — Przejście przez Piłę wojsk szwedzkich, które wymordowały znaczną część ludności żydowskiej.	1848 — Hrabia Bniński z dwutysięczną grupą powstańców chłopskich dobrze uzbrojonych z powiatu wyrzyckiego maszerował w kierunku na Piłę, aby ją przyłączyć do wydzielonej części polskiej w obrębie województwa poznańskiego. Próba zajęcia Piły nie powiodła się.
1699 — Bunt mieszczan piłskich przeciw poborcom podatkowym.	1851 — Otwarcie linii kolejowej Krzyż — Piła — Bydgoszcz.
1707 — Potyczka oddziału polskiego ze Szwedami w czasie wojny północnej.	1871 — Zaprowadzenie gazu i kanalizacji w mieście.
1755 — Urodził się Stanisław Staszic w domu przy ul. Browarnej 18 (dziś Muzeum).	1888 — Wielki wylew Gwdy, który wyrządził miastu poważne szkody.
	1892—1893 — Szalała cholera. Ludność w poszukiwaniu świeżej wody pitnej kopała studnie. Przy tym silny wytrysk wody zaskórnej zniszczył część domostw. Wypadek miał miejsce w pobliżu rynku przy ul. Więźniów Politycznych.
	1945—14. II. Wyzwolenie Piły przez wojska radzieckie.

mgr. Fr. Żmizdiński

Tablica pamiątkowa umieszczona na ścianie Szpitala Miejskiego im. St. Staszica w Pile.

O potrzebie prawidłowego zlokalizowania placówek handlowych

Wnioski ostatnio odbywających się w Pile i poza Piłę narad i konferencji oraz konkretne założenia planistyczne wskazują bardzo dobitnie na to, że Piła winna stać się w najbliższej przyszłości ośrodkiem życia gospodarczego, kulturalnego i oświatowego regionu wyraźnie z Piłą związanego.

W spełnieniu tych zadań tak na odcinku gospodarczym, jak i częściowo kulturalnym, bardzo ważną rolę ma do odegrania handel detaliczny. Placówki handlowe bowiem w najszerszym pojęciu winny nie tylko zaspokoić potrzeby materialne określonej grupy społeczeństwa, ale mają również za zadanie zaspokojenie pewnej kategorii potrzeb kulturalnych. Handel detaliczny ma także poważne zadanie do spełnienia w dziedzinie wychowawczej, zwłaszcza — jeśli chodzi o oddziaływanie na konsumenta — w zakresie kształtowania jego potrzeb, wyrabiania pewnych nawyków: szczególnie poczucia estetyki, ładu, zamiłowania do porządku itp. Aby tym wszystkim zadaniom sprostać, handel musi być należycie, zgodnie z obowiązującymi wymogami, zorganizowany; placówki handlowe należy zlokalizowane.

Chcąc ocenić stan organizacyjny handlu detalicznego w Pile w ogóle i aktualne usytuowanie sieci handlowej w mieście, (badając zwłaszcza, jak jest ona dostosowana do potrzeb ludzi zamieszkujących teren miasta, bądź w nim zatrudnionych oraz czy obsługuje ona również w należyty sposób ludzi przybywających z innych terenów i szereg innych problemów) trzeba by dłuższego opracowania. W ramach niniejszego artykułu pragnę tylko podać kilka najbardziej ogólnych stwierdzeń, które mogłyby posłużyć jako punkty wyjściowe przy rozpracowaniu szczegółowszym.

Już pobieżna obserwacja sieci sklepów wskazuje, że jest ona — na skutek zniszczeń wojennych — tworem prowizorycznym. Na urządzenie sklepów zostały wykorzystane wszelkie możliwe pomieszczenia, które ocalały po działaniach wojennych. Stąd też ich rozmieszczenie w terenie jest często przypadkowe a same lokale najczęściej pomieszczenie w terenie jest często przypadkowe a same lokale najczęściej nie są dostosowane do wymogów danej branży lub nawet ogólnosanitarnych.

W ramach gospodarki socjalistycznej sieć handlowa winna być traktowana jako zagadnienie wszechstronnie prze-myślane i opracowane. Winny być brane pod uwagę względy natury społeczno-demograficznej oraz ekonomicznej. Sieć handlowa winna być wyrazem troski o szerokie masy ludności. Tam, gdzie sieć handlu uspołecznionego trzeba opierać na dawnej sieci handlu kapitalistycznego, zadanie to jest bardzo trudne. W Pile natomiast, w której sieć detalicznego handlu opiera się na resztkach dawnej sieci, staje się ono tym bardziej trudne, stąd wymaga tym większej uwagi.

Powszechnie i tradycyjnie w Polsce stosowane sposoby rozwoju sieci handlowej sprowadzają się do zakładania sklepów w parterowych kondygnacjach bloków mieszkalnych. Rozwój sieci staje się więc uzależniony od rozwoju nowego budownictwa mieszkaniowego. Często handel musi się biernie dostosować do gotowych rozwiązań urbanistycznych. Pozostaje tylko do rozstrzygnięcia kwestia ostatecznego przeznaczenia pomieszczeń sklepowych na określone typy i branże.

Brak przemyślanych planów sieci handlowej, obejmujących całość terenu zabudowy odczuwają nieraz bardzo dotkliwie konsumenci oraz same placówki i przedsiębiorstwa handlowe. Przykładów można by przytoczyć wiele, zwłaszcza z nowych, po wojnie wzniesionych miast i osiedli. Można by doszukać się ich również w pewnym stopniu w Pile w zespole nowych bloków mieszkalnych.

Istniejący stan rzeczy wymaga więc bardzo wnikliwych i wszechstronnych badań i rozpracowań, powiązanych z ogólnymi koncepcjami urbanistycznymi dotyczącymi odbudowy miasta. Kompleksowe potraktowanie zagadnień jest stale jeszcze aktualne, gdyż Piła jest jednym z wielu miast, w którym późno zaczęto odbudowę.

Z odbudową bowiem samego miasta

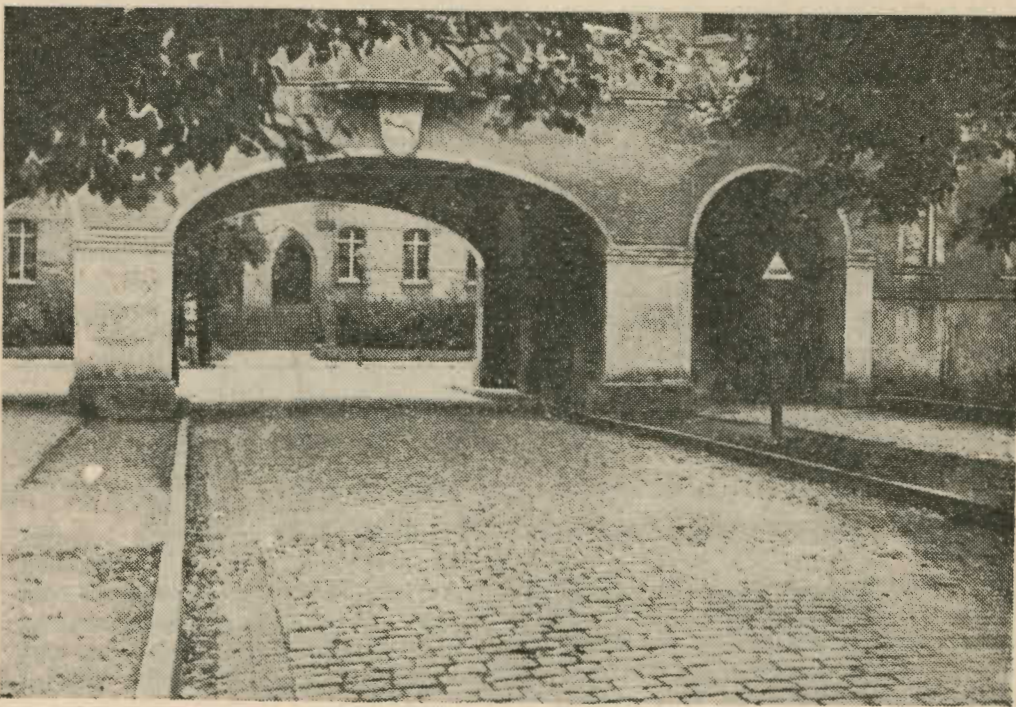
będzie postępowała odbudowa gospodarcza we wszystkich dziedzinach, a w tym musi postępować należyta odbudowa na odcinku handlu. Zagadnieniem handlu detalicznego w mieście winny się więc zająć — mając na względzie dobro jego mieszkańców i mieszkańców regionu — kompetentne czynniki miejscowe a nawet wojewódzkie.

Dobre rozpracowanie zasad lokalizacji sieci handlowej dla odbudowującego się miasta (gdyż ten problem w pierwszej fazie rozpracowań jest najistotniejszy), może być swego rodzaju wzorcem lokalizacji sieci handlu, detalicznego dla wielu miast znajdujących się w podobnej sytuacji. Piła, jako jedyne bardzo zniszczone miasto województwa poznańskiego na Ziemiach Zachodnich, mogłaby posłużyć jako przykład prawidłowo odbudowanego miasta, a w nim prawidłowo zlokalizowanej sieci handlowej. Władze wojewódzkie (i to województwa gospodarczo wysoko postawionego) winny na tym problemie skoncentrować uwagę.

mgr Adam Grzeszczak
przewodniczący Komisji Zaopatrzenia
Ludności MRN.

Od Redakcji:

Oczekujemy wypowiedzi naszych urbanistów jak przewidują rozwiązanie problemu lokalizacji sieci handlowej w Pile?

Przeście z ulicy Kilińskiego w Pile

Czy Jesteś członkiem TRZZ?

Miejski Komitet Frontu Jedności Narodu w Pile komunikuje, że stały sekretariat mieści się w budynku Prezydium MRN. w Pile, Pl. Staszica nr 10, pokój nr 4 (na parterze obok biblioteki). Czynny w godzinach urzędowych. Tel. wewnętrzny przez Centralę Prezydium MRN.

Zarząd Obwodu Towarzystwa Rozwoju Ziemi Zachodnich apeluje do wszystkich dyrekcji przedsiębiorstw i instytucji państwowych, spółdzielczych i prywatnych, ażeby popierając cele TRZZ. zgłaszały swój udział w charakterze członków wspierających TRZZ. Sekretariat Zarządu Obwodu TRZZ. mieści się w pokoju nr 4 w gmachu Prezydium MRN. przy Pl. Staszica nr 10 (na parterze) telefon wewn. przez centralę Prezydium MRN.

Spotkanie w Wałczu

Zaproszona przez Klub Inteligencji „Na Przelaj” w Wałczu dwuosobowa delegacja Zarządu Obwodu TRZZ. z Piły wzięła udział w spotkaniu z prof. Szczanieckim, przewodniczącym Rady Okręgowej TRZZ. w Poznaniu, które odbyło się w Wałczu 19. IV. br.

Wobec licznie zgromadzonej inteligencji m. Wałcza oraz przedstawicieli sąsiednich powiatów prof. Szczaniecki wygłosił bardzo ciekawy wykład na temat „Problematyka historyczna pogranicza Pomorsko-Wielkopolskiego”, w którym omówił dzieje historyczne tej części kraju, która nosząc ogólną nazwę „Krajna”, mimo administracyjnego rozbitcia w różnych okresach dziejów, zawsze miała szereg wspólnych zagadnień wiążących ze sobą poszczególne miasta i powiaty.

Wszczególności prof. Szczaniecki wydzielił w historii tych ziem następujące okresy:

1. Od początku Państwa Polskiego — od utworzenia Marchii Brandenburskiej w połowie XIII wieku.
2. od połowy XIII wieku do 1368 r. t.j. do czasów Kazimierza Wielkiego.
3. od 1368 r. do I rozbioru Polski.
4. od I rozbioru Polski do I wojny światowej.
5. okres między pierwszą a drugą wojną światową.
6. okres obecny po drugiej wojnie światowej.

Na tle tych okresów historycznych prof. Szczaniecki wykazał wiele więzów, które zawsze łączyły ludność tych ziem, obejmujących dzisiaj południową część woj. poznańskiego, północną część wojew. bydgoskiego oraz pewne części wojew. szczecińskiego i zielonogórskiego.

Na tle tej analizy wynikają wnioski dotyczące potrzeby współpracy i zjednoczenia wysiłków, które służą aktywizacji społecznej i gospodarczej tych terenów stanowiących ważną część Ziem Zachodnich, które obecnie, po ponownym włączeniu w skład Państwa Polskiego, mają realne możliwości pełnego rozwoju. W celu pogłębienia świadomości historycznej społeczeństwa należy zorganizować szersze badania regionalne.

W uzgodnieniu z przedstawicielami zainteresowanych powiatów postanowiono zorganizować od jesieni bież. roku Studium Regionalne w Pile, w którym przy pomocy Uniwersytetu AM w Poznaniu oraz Uniwersytetu MK. w Toruniu będą prowadzone cykle wykładów dla badaczy z powiatów złotowskiego, wałeckiego, trzcińskiego, Ujścia i Piły.

Studium takie jako eksperymentalne działało już w Trzcińcu, gdzie dawało bardzo dobre rezultaty, jednakże względy komunikacyjne zalecały o zlokalizowaniu takiego Studium w Pile, dokąd łatwiej mogą dojechać uczestnicy z wszystkich sąsiednich powiatów.

Spotkanie w Wałczu przebiegało w bardzo sympatycznej atmosferze, co jest zasługą tamtejszego Klubu Inteligencji „Na przelaj”, działalność którego jest

dość znana z szeregu artykułów jakie ukazały się w „Tygodniku Zachodnim” i w innych czasopismach. Prezes tego klubu dr. Jerzy Czech jest dobrze znany również mieszkańcom Piły, gdzie pracuje jako ceniony lekarz-okulista. Wiceprezes klubu inż. Radzik, sekretarz klubu Żółkiewska oraz przewodniczący Koła Historyków w Wałczu dyr. Kłosowski, naszym zdaniem, mają prawo do zadowolenia, że wysiłki ich w kierunku ożywienia życia społeczno-kulturalnego wydają pożyteczne owoce, co uwidaczniało się w ciekawej dyskusji prowadzonej w klubie przy czarnej kawie.

(jotgar)

mgr. Maria Wybieralska

Z dawnych dokumentów

Kiedy dawne grody polskie zaczęto zamieniać na miasta, posługiwano się niemieckim prawem wziętym z Magdeburga. Niekiedy też jako podstawę ustroju miejskiego brano prawo chełmińskie.

W XVI wieku wysunięto w Polsce postulat ujednolicenia i korektury praw. Obok szlachty postulat taki wysuwało mieszczaństwo. Jak wynika z niżej przytoczonego dekretu, pilscy mieszczaństwo domagali się nowego prawa miejskiego.

Król Zygmunt Stary do prośby się przychylił i dekretem z dnia 4 marca 1513 roku pisany po łacinie nadał Pile prawa miejskie w oparciu o prawo magdeburskie.

A oto tłumaczenie tekstu:

„My Zygmunt, z Bożej łaski król Polski, podajemy do wiadomości wszystkich — tak współczesnych jak i potomnych, że gorąco pragniemy, aby miasto nasze Piła, które leży w dzielnicy Wielkopolski w swoich granicach pozostało bezpieczne i nie naruszone i aby oprócz tego otrzymało podczas naszego panowania lepszy dla jego dobra i pożytku urząd.”

I tak raczyliśmy uczynić to, aby miasto w spokoju i bez przeszkód wolne od wszelkiego uciemnienia mogło prawa tego używać i z niego korzystać tak, jak nas o to nasi wierni poddani najmocniej błagali i upraszali.

Przychyliliśmy się do prośby łaskawie i pragniemy szczerze, aby nasze miasto Piła tak dobrze i tak wybornie zostało obdarzone prawem jak i inne nasze królewskie miasta, w szczególności zaś jak nasze miasto Poznań.

Przeto obdarzamy nasze miasto Pilę z całym jego obszarem i z jego kamieniami granicznymi oznaczonymi, dzierzawami, jakie mu kiedyś wymierzono i naznaczono, pełnym używaniem prawa niemieckiego zwanego magdeburskim, aby jego mieszkańcy według niemieckiego czyli

Piła w cyfrach

Powierzchnia miasta — 88 km², długość ulic — 146 km.

Ludność miasta według stanu na 1. I. 1959 wynosiła:

stałych mieszkańców	— 31.530 osób
zameldowanych okres.	— 853 osób
zameldowanych czasowo	— 107 osób

Razem 32.490 osób

W ciągu roku 1958 liczba mieszkańców m. Piły wzrosła o 1509 osób.

Ilość urodzeń żywych w 1958 r. — 1089

Ilość zgonów w 1958 r. — 267

Przyrost naturalny — 822 osoby w ciągu roku.

W 1958 r. zawarto 244 małżeństwa.

magdeburskiego prawa miejskiego i jego ustroju wszystko wykonywali. Nadto strzec będziemy wszystkich obywateli naszego miasta, a także jego szynkarzy, młynarzy i wszystkich inne rzemiosła wykonujących, jakiegokolwiek rodzaju by były i całkowicie ich uwalniamy od wszelkiej jurysdykcji, ustaw i władzy i wszelkich ciężarów, podatków i danin, do których ktokolwiek rościłby sobie prawo a to wojewoda, kasztelan, starosta, podstarości albo jakiś inny urzędnik lub jego służba czy to w sprawach drobnych czy też większych cywilnych, osobistych, w kradzieżach, zabójstwach, kazi-rodztwie, podpalaniu, obcinaniu członków i tym podobnych wykroczeniach, które by wydarzyć się mogły.

Gdyby istotnie przez wyżej wspomnianych pozwani zostali, nie mają obowiązku ani się stawiać ani kary płacić.

Wszyscy mieszkańcy Piły są jedynie obowiązani do stawienia się we wszelkich wypadkach przed wójtem, który odtąd urzędować będzie. Wójt obowiązany jest stawiać się przed nami lub przed naszym wielkokanclerskim sądem, będąc uprzednio pozwanym przez nas opieczetowanym dokumentem, a tam odpowiadać według swego własnego niemieckiego, magdeburskiego prawa. Tak tedy udziela się wójtowi miasta Piły pełnomocnictwa, aby według tego prawa zarządzał miastem i sprawował sądy, wykonywał ostateczne wyroki w granicach miasta i wszystkich miejscowościach swego okręgu, a także karał mieszkańców przez ścięcie i to wszystko ma wykonywać zgodnie z treścią i pełnym zrozumieniem prawa magdeburskiego w zależności od okoliczności sprawy każdego rodzaju, ujętego w poszczególnych artykułach, paragrafach i kłauzulach. Dla siebie zastrzegamy nasze powszechne królewskie prawo. Dla uprawocnienia tegoż aktu zawiesiliśmy na niniejszym dokumencie naszą pieczęć koronną.

Wykonano w Poznaniu, w piątek przed niedzielą Laetare roku 1513 w siódmym roku naszego panowania. Zygmunt.”

Z prac Miejskiej Rady Narodowej w Pile

Komisja Planu Gospodarczego i Budżetu Miejskiej Rady Narodowej w Pile oceniając w swym referacie na IX-tej Sesji MRN. gospodarkę miejską za ubiegły rok stwierdziła znaczny postęp i poważne osiągnięcia widoczne w całości kształcie rozwoju naszego miasta.

Komisja analizując gospodarczą działalność Prezydium MRN. uznała, że w roku ubiegłym działalność ta była celowa i pożyteczna dla interesów mieszkańców naszego miasta, zgodna z wytycznymi uchwał Miejskiej Rady Narodowej i mieściła się w ramach ustalonych przez plan gospodarczy i budżet miasta. W pełni doceniono wysiłki Prezydium MRN. i jej aparatu administracyjnego, w rezultacie których miasto nasze w tym okresie osiągnęło wyraźne sukcesy, a między innymi: oświetlenie centrum miasta, poprawienie komunikacji miejskiej, oczyszczenie i zazielenienie licznych placów i ulic oraz szereg innych ważnych efektów.

Mimo tego ogólne pozytywne obrazy Komisja zwróciła jednak uwagę na liczne mankamenty, które utrudniają nasze życie, opóźniają postęp i rozwój miasta, hamując wzrost stopy życiowej ludności.

Komisja Planu Gospodarczego i Budżetu uważa, że najważniejszym z istniejących mankamentów jest brak wnikliwej analizy działalności gospodarczej ze strony Miejskiej Komisji Planowania Gospodarczego oraz słaba kontrola finansowa ze strony aparatu Prezydium Miejskiej i Wojewódzkiej Rady Narodowej, wskutek czego w szeregu przypadków nieodpowiednie gospodarzenie groszem publicznym przyniosło nielegalne dochody nieuczciwym jednostkom, jak to stwierdziły dochodzenia prokuratorskie w Miejskim Przedsiębiorstwie Gospodarki Komunalnej, w Pilem Przedsiębiorstwie Przemysłu Terenowego Materiałów Budowlanych i t. d. Domagając się więc, ażeby resortowe wydziały Prezydium MRN. dokonywały częstszych i skrupulatniejszych kontroli w podległych im jednostkach i żądając wzmocnienia kontroli fachowej ze strony Wydziału Finansowego, Komisja nasza uznała jako bardzo potrzebne wzmocnienie kontroli społecznej ze strony wszystkich obywateli, którym dobro miasta i jego mieszkańców leży na sercu. Uchwały i wytyczne III Zjazdu Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej wskazują na konieczność wydatnego wzmocnienia kontroli nad wykorzystaniem funduszy i zabezpieczeniem majątku społecznego. Ludziom, którzy w pracy swej doceniają interes miasta i jego mieszkańców — a takich ludzi jest wielu w aparacie Prezydium MRN. — należy pomóc ze wszech stron. Natomiast ludzi, którzy dobro społeczne traktują tylko dla własnych interesów i osobistych korzyści, należy ujawniać i stawiać pod pręgierz opinii publicznej, a wraz ze stwierdzeniem konkretnych faktów, trzeba ich przekazywać w ręce odpowiednich władz.

Tylko w ten sposób możemy zabezpieczyć należyta poprawę warunków byto-

wych mieszkańców naszego miasta.

Komisja zwróciła również uwagę na niedostateczne w ubiegłym roku rozwiązanie problemu zatrudnienia, zwłaszcza kobiet. Opóźnienie uruchomienia cegielni wapienno-piaskowej, niedostatecznie szybki rozwój placówek Pileckiego Miejskiego Przemysłu Terenowego, trudności rozrostu F-ki Żarówek „Lumen“ — to główne przyczyny, które nie pozwoliły zlikwidować dotychczasowego nadmiaru rąk do pracy, notowanego wśród kobiet w naszym mieście.

Niepokojącym zjawiskiem jest mocno niewystarczający rozwój budownictwa mieszkaniowego, którego poprawa wymaga intensywniejszego, wspólnego wysiłku wszystkich zakładów pracy, związków zawodowych oraz czynników społecznych i całej rady narodowej wraz z aparatem administracyjnym.

Oprócz kredytów państwowych niezbędnym jest uruchomić tu większe fundu-

sze ze środków własnych, rozwinąć budownictwo przyzakładowe oraz spółdzielcze i indywidualne. Rosnący stale wskaźnik zagęszczenia wynoszący obecnie w Pile 2,25 osób na jedną izbę mieszkalną winien nas wszystkich ciągle alarmować.

Mimo pewnej poprawy, w dalszym ciągu jeszcze niedostateczna jest ilość lokali handlowych i lokali żywienia zbiorowego posiadających odpowiednie zaplecze gospodarcze. Podobnie zresztą jest z usługową działalnością rzemieślniczą, której w mieście naszym jest stanowczo za mało.

Powyższym zagadnieniom IX-ta sesja Miejskiej Rady Narodowej poświęciła należyta uwagę, stawiając odpowiednie wnioski do realizacji Prezydium MRN.

inż. Jerzy Garski

Przewodn. Komisji Planu Gosp. i Bud. MRN. w Pile

Pila — Pomnik Zwycięstwa

Dodatkowo świadczą na budowę szkół

W ramach ogólnokrajowej akcji świadczeń na budowę tysiąca szkół — pomników z okazji Tysiąclecia Państwa Polskiego załogi wszystkich zakładów należących do Pileckiego Terenowego Przemysłu Materiałów Budowlanych zobowiązały się — poza normalnym miesięcznym świadczeniem — przepracować dodatkowo jeden dzień w niedzielę dnia 24 maja br. Wyprodukowane w tym dniu materiały budowlane zostaną przeznaczone na budownictwo

szkół tysiąclecia. Wartość zaplanowanej produkcji powiększy dzięki zakładom ceramicznym w samej Pile kwotę funduszy na budownictwo szkół o około 40.000,— zł. Podobna kwota wpłynie z tego tytułu na powiększenie funduszy w Chodzieży.

W powiecie czarnkowskim wpływ z dodatkowej produkcji na budownictwo szkół wyniesie około 9000,— zł a w powiecie trzecieńskim około 8000,— zł.

(agr)

Šluszne zamierzenia

Jak nas informują, poszczególne Komisje Komitetu Obchodu 1000-lecia Państwa Polskiego w Pile opracowały już szczegółowe plany swej działalności.

Miedzy innymi Komisja Naukowo-Badawcza postawiła sobie ambitne cele przysłużenia się kulturalnemu rozwojowi naszego miasta.

Służyć temu celowi ma np.: regularne wydawanie przez tutejsze koło Polskiego Towarzystwa Historycznego stałego organu pod nazwą „Rocznik Piłski“, którego pierwszy tom jest już oddany do druku i ukaże się za kilka tygodni. Dalsze zamierzenia idą w kierunku opracowania monografii miasta Piły na tle regionu historycznego. Przewiduje się także naukowe opracowanie stosunkowo nielicznych zabytków Piły jak dom rodzinny St. Staszica, kościół św. Jana itp.

Komisja proponuje zainteresować placówki naukowe terenem Piły i okolic dla przeprowadzenia poważniejszych badań archeologicznych.

Wiadomo przecież, że np. w pobliżu Stobna istniały wykopaliska prastarych kultur słowiańskich, które jako niedo-
godne dla Niemców zostały przez nich skrupulatnie zasypane.

Komisja uważa za konieczne wszcząć starania o utworzenie w Pile muzeum regionalnego, a równolegle pod opieką Muzeum Staszicowskiego rozpocząć zbieranie i rewindykowanie eksponatów z naszego regionu, których sporo z Piły wywieziono.

Komisja podejmuje inicjatywę kompletowania kroniki kulturalnej Piły, proponując przytem ażeby przy udziale kierownictwa Archiwum Państwowego należycie zabezpieczyć i wykorzystać wszelkie bieżące materiały dotyczące naszego dorobku w dziedzinie kultury. Również materiały fotograficzne dotyczące miasta należałoby skompletować i wydać album obejmujący zarówno zdjęcia dawniejsze jak i współczesne. Wśród wielu innych problemów wysuniętych przez komisję należy wskazać na zagadnienie pogłębienia badań nad walkami narodowościowymi w czasach nowszych, które szczególnie w powiecie złotowskim mają bogate tradycje. Z Piły jako ośrodka administracji niemieckiej szły wówczas dyrektywy zwalczania polskości, z drugiej zaś strony konsulat Polski w Pile był także zaangażowany w rozwoju szkoły polskiej i różnych organizacji polskich. Nie można też tu zapomnieć o polskich towarzystwach śpiewaczych działających pod zaborem pruskim w Pile (chór „Halka“), w Złotowie itd.

Ponadto niezbędne będą i inne prace jak studia ekonomiczne i geologiczne, które posłużą do ostatecznego określenia gospodarczej przyszłości miasta i regionu oraz badania socjologiczne ludności miasta i okolicy. Spotkania z profesorami z wyższych uczelni Poznania, Szczecina i Gdańska, którzy zajmują się naszym regionem powinny pomóc naszym aktywowi w rozpracowaniu różnych złożonych problemów.

Dla rozwoju turystyki komisja uważa za celowe opracowanie pod egidą PTTK popularnego przewodnika turystycznego Piły z planem miasta.

Życząc inicjatorom pełnej realizacji tych wszystkich zamierzeń, pragniemy zaapelować do wszystkich, którzy posiadają materiały mogące posłużyć pomocą w opracowaniu poszczególnych problemów, ażeby zechcieli materiały te odstąpić lub wypożyczyć.

Zgłoszenia w tych sprawach przyjmuje — przewodnicząca Komisji mgr. Porbadnik w Muzeum St. Staszica w Pile, telefon nr 574, oraz kierowniczką Archiwum Państwowego — telefon nr 2139.

(jotgar)

Nauczyciel radzi

Już w 1965 roku — a może i wcześniej — szkołą podstawową objętą zostanie również klasa ósma, a w roku 1966 podstawowe wykształcenie zamknie się klasą dziewiątą. Jeśli więc młody człowiek będzie chciał się wykazać wykształceniem podstawowym, będzie musiał przedstawić świadectwo ukończenia 9-letniej szkoły podstawowej.

Z tego stwierdzenia trzeba wyciągnąć wnioski dzisiaj i po ukończeniu klasy siódmej przejść do którejś ze szkół średnich w Pile.

Zapisy do wszystkich szkół średnich trwać będą do dnia 20 czerwca.

Terminy egzaminów ustalą poszczególne dyrekcje szkół.

Szkoły średnie w Pile

Liceum Ogólnokształcące, ul. Wincentego Pola 11/13

Liceum Pedagogiczne dla Wychowawczyń Przedszkoli, Aleja Niepodległości 35

Technikum Ekonomiczne CRS, ul. Bohaterów Stalingradu 26/27

Technikum Gospodarcze, ul. Sikorskiego 73

Zasadnicza Szkoła Zawodowa, ul. Teatralna 1

Zasadnicza Szkoła Ekonomiczna, ul. Bohaterów Stalingradu 26/27

Zasadnicza Szkoła Gastronomiczna, ul. Sikorskiego 73

A ludzie pracujący?

Mają dużo możliwości uzupełnienia wykształcenia w następujących szkołach: Szkoła Podstawowej dla Pracujących przy ul. Bydgoskiej 23

Liceum Ogólnokształcącym dla Pracujących przy ul. Wincentego Pola 11/13

Studium Kształcenia Ekonomicznego przy ul. Bohaterów Stalingradu 26/27

Liceum Korespondencyjnym — Punkt Konsultacyjny przy ul. Wincentego Pola 11/13

Technikum Kolejowym — Punkt Konsultacyjny przy ul. Wincentego Pola nr 11/13

Technikum Budowlanym — klasy filialne przy ul. Wincentego Pola 11/13

Na naukę nigdy nie jest za późno!

Klub Młodzieżowy ZMS

Zaszedłem tam niedawno i byłem mile zaskoczony przyjemnym wyglądem lokalu ukrytego za niezbyt zachęcającą fasadą.

Trzeba powiedzieć, że Młodzieżowy Klub Związku Młodzieży Socjalistycznej w Pile, znajdujący się przy ul. Walki Młodych nr 39 jest tym ośrodkiem, który powinien ściągać całą młodzież z naszego miasta.

Z.M.S. w Pile, który obecnie liczy około 800 członków włożył duży wysiłek w odpowiednie urządzenie lokalu oraz ogrodu, w którym w każdą sobotę od godz. 18-tej i w niedzielę od godz. 16-tej, a także w poniedziałki i czwartki odbywają się wieczorki taneczne, a ponadto w salach klubu można pograć w szachy, w bridża i w bilard, można wypić kawę i porozmawiać z kolegami, można również w odpowiednich godzinach wsiąść udział w zajęciach sek ji dramatycznej, estradowej sportowej czy turystycznej. Bufet kawiarniany ułatwia spędzenie czasu.

Wtorki i piątki przeznaczone są wyłącznie na zebrania organizacyjne i szkolenia aktywu ZMS., natomiast w pozostałe dni tygodnia od godz. 18-tej klub wraz z obszernym ogrodem oddany jest dla rozrywki młodych ludzi z całego miasta, niezależnie od przynależności organizacyjnej. Również, jak mnie zapewniają i starsi ludzie są tu mile widziani, szczególnie jeśli przyjdą wraz ze swymi synami lub córkami.

Należy życzyć Komitetowi Miejskiemu ZMS., ażeby działalność klubu interesowała i ściągała jaknajwiększą ilość kulturalnej młodzieży, któraby z pożytkiem dla siebie przyjemnie spędzała wolny czas.

Wydaje się jednak koniecznym zaapelować do władz miejskich, ażeby pomogły Komitetowi ZMS. w uporządkowaniu frontowego terenu przed wejściem do klubu oraz w estetycznym ogróczeniu ogrodu. Ponadto przydałoby się lepsze oświetlenie przyległego odcinka ul. Walki Młodych i ul. Komuny Paryskiej. Dogodne położenie lokalu klubu (tuż obok drewnianej kładki przez Gwdę z Placu Staszica), dojazd autobusami nr 1 i nr 3 (do ul. Bydgoskiej róg Roosevelta) oraz atmosfera panująca w dzisiejszym klubie ZMS. całkowicie odmienna w porównaniu do dawnej sytuacji jaka istniała w tym ogródku przed kilku laty, oto atuty, które moim zdaniem powinny zachęcić wielu do korzystania z niego.

Sądzę, że przy odpowiednich zainteresowaniach, byłoby słuszne czynności klubu rozpoczynać w godzinach wcześniejszych niż obecnie, np. od godz. 16-tej, co zresztą zależy tylko od samej młodzieży.

inż. J. Garski

Redaguje: kolegium w składzie: inż. J. Garski, mgr. J. Gruchala, inż. K. Chodkiewicz, mgr. F. Zmizdiński, B. Roszkiewicz.

Adres redakcji: Piła, ul. Buczka nr 1.

Kierownik administr.: St. Pakula, Pl. Staszica nr 10, gmach Prez. MRN. w Pile, pok. nr 36
PMPT. Druk. Piła zam. 878 6. 59 3000 F-11

Czy wiesz już, że...

niektórzy członkowie Powszechnej Spółdzielni Spożyców w Pile dokonując zakupu w sklepach PSS otrzymali dewidendy za rok 1958 w wysokości 525 zł.

Dokonuj zakupów w naszych sklepach, a przysporzysz sobie dodatkowy dochód. Wprowadziliśmy nowe formy obsługi klienta w sklepie samoobsługowym

„Bajka” przy ulicy 1-go Maja 15

oraz w barze samoobsługowym

„Lukullus” przy ulicy Bieruta 23

Zapisz się na członka Spółdzielni, zapisy przyjmuje komórka społeczno-samorządowa PSS w dyrekcji ul. 1-go Maja 15. PSS z zysków roku ubiegłego przekazało na budowę szkół 42.000 zł.

MIEJSKIE PRZEDSIĘBIORSTWO GOSPODARKI KOMUNALNEJ w Pile

poleca dla podróżnych

Hotel Polonia

Piła, ul. Bieruta 40, tel. 635

Hotel czynny jest całą dobę

Prezydium Miejskiej Rady Narodowej w Pile

Przyjmie pracowników z wykształceniem wyższym i średnim na stanowiska:

Kierowników Wydziałów i Referatów

Maturzyści mogą być przyjęci na praktykę.

Kawę
naturalną

z własnej palarni poleca:

WOJEWÓDZKIE

PRZEDSIĘBIORSTWO HURTU SPOŻYWCZEGO

HURTOWNIA w PILE, ul. Towarowa 17

Przez spółdzielczość do dobrobytu!

Gminna Sp-nia „Samopomoc Chłopska” w Pile

biura zarządu ul. Towarowa 22 - tel. nr 446, 407

s k u p u j e

zboża, nasiona, pasze słomiste, okopowe, złom, skóry futerkowe i bydlęce, wełnę owczą, trzodę chlewną i bydło, jaja, drób i pierze, oraz makulaturę, szmaty i inne odpadki użytkowe.

S p r z e d a j e :

w magazynach znajdujących się przy ul. Poznańskiej 22 - telefon nr 306
nawozy sztuczne, materiały budowlane, maszyny rolnicze, pasze treściwe i słomiste.

P r o w a d z i : sklep artykułów gospodarstwa domowego w Pile, przy ul. Bydgoskiej 6, tel. 23-39 oraz przy ulicy Al. Niepodległości 11 (Koszycy) tel. 21-58

Punkt wymiany wełny przy ul. Towarowej 6, oprócz tego posiada sklepy wiejskie: w Stobnie, Ługach Ujskich, w Motylewie

Korzystajcie z usług GS w Pile i terenie. Czy jesteście już członkiem Gminnej Spółdzielni Samopomoc Chłopska w Pile? Spółdzielnia wypłaca swoim członkom dywidendę za rok 1957 i 1958 w wysokości = 100 % od wniesionego wkładu udziałowego.

SPÓŁDZIELNIA MLECZARSKA

z odpowiedzialnymi udziałami Piła, ul. 14-go Lutego 32
tel. zarządu i zbytu 340, księgowość 376

Produkuje codziennie świeże: mleko spożywcze konwiole o zawartości 2,5 % tłuszczu, mleko spożywcze butelkowe o zawartości 2,5 % tłuszczu, wyborowe mleko spożywcze o zawartości 3,2 % tłuszczu, śmietanę spożywczą luźną i butelkową o zawartości 22 % tłuszczu, śmietanę spożywczą kawową i kremową, masło extra wyborowe i wyborowe, twaróg i maślankę. Specjalność zakładu lody spożywcze wyborowe owocowe o różnych smakach i śmietankowe.

D o s t a r c z a : różnego rodzaju sery: tyłki topiony 20,40 i 45 %, edamski, trapiśców, salami, limburki. Obsługuje: na terenie m. Piły i okolicy wszystkie sklepy nabiałowe, spożywcze, punkty żywienia zbiorowego, kolonie i imprezy. Obywatele żądajcie wszędzie do konsumpcji wyrobów naszej produkcji. Młodzi i starzy pijcie mleko o każdej porze dnia. Produkty własne dostarczamy własnym transportem w dostawach zwykłych i przyspieszonych.

Cukiernia - Stanisław Formankiewicz

Piła, ul. 14-go Lutego 45, tel. 515

Polecamy:

duży wybór ciast i tortów.

Przyjmujemy zamówienia na wszelkie uroczystości z dostawą w dom.

MARIAN DUMAŃSKI - PIŁA

ul. Spokojna 3 - Telefon nr 560

poleca w dużym wyborze

OBUWIE, PRZEBORY SZEWSKIE i GALANTERIE SKÓRZANA

ZAKŁAD SZKLARSKI

STANISŁAW JABŁOŃSKI

Piła, ul. Bieruta nr 15

Wykonuje

oprawę portretów, obrazów, szklenie okien i t.p.

— Wybór luster na zamówienia —

Foto - Szewczyk

Piła, Plac Waryńskiego 3

Prace amatorskie

wykonuje się terminowo i szybko

Pilskie Zakłady Sprzętu Rolniczego

Piła, ul. 14-go Lutego nr. 29/31

(na przeciw wyjścia z tunelu dworca kolejowego)

Telefon nr 639.

Oferują:

Dostawę maszyn i narzędzi rolniczych
maszyn do sprzętu siana - sieczkarnie,
szeroki asortyment wałów do uprawy
gleby - części zamienne do maszyn
rolniczych, odlewy z żeliwa szarego.
W zakresie produkcji artykułów meta-
lowych, łózka metalowe różnego typu.

Punkt usługowy przy ul. Towarowej 12.

wykonuje naprawy:

ślusarskie - spawalnicze - obróbkę
mechaniczną metali i t. p. naprawy
wszelkich maszyn i urządzeń.

Szczególnie chętnie obsłużymy potrzeby remontowe
maszyn w młynach - górzelniach i cegielniach.

Bogaty asortyment branży (odzieżowej,
obuwniczej, galanterii skórzanej,
pasmanterii - dziewiarstwa - metrażu
i artykułów gospodarstwa domowego

poleca w swoich sklepach

dyrekcja

Miejskiego Handlu Detalicznego

w P i l e

Korzystaj z poważnej obniżki cen

na jedwabie i kretony

kupując w sklepach tekstylnych MHD

w P i l e.

Pilskie Zakłady Terenowego Przemysłu Materiałów Budowlanych w P i l e

Plac Staszica 10.

(budynek Prezydium M. R. N. na drugim piętrze)

**dostarczą każdą ilość dobrej jakości
cementowych materiałów budowlanych
oraz wykonują:**

usługi ślusarskie, tokarskie na tokarce o dł. toczenia
do 5 m, średnicy 500 mm, spawalnicze i t. p.

**w zakładzie własnym
w P i l e, ul. Poznańska 68.**

Wojewódzkie Przesiębiorstwo Meblami w Poznaniu

**zawiadamia szanownych klientów
m. Piły i okolicy,
że sklep detaliczny nr 24 w Pile
został przeniesiony
z ul. Kilińskiego 14**

na ul. Dąbrowskiego nr. 4, tel. 21-21.

**Polecamy duży wybór mebli w kompletach i pojedynczo
sprzedaż za gotówkę i na raty**

Piła, ul. Bieruta 18

telefon nr. 645/22-28

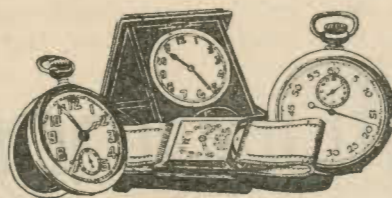
Foto-ZaraneK

Piła, ul. Bieruta nr 7

portrety

**dobrze i tanio
oraz wszelkiego
rodzaju prace
foto - amatorskie**

**porad fachowych
udzielamy bezpłatnie**

**Zegarki,
zegary
i aparaturę
kontrolną**

**naprawia gwarancyjnie i terminowo
w/g. cennika państwowego**

**Zakład zegarmistrzowski
B. WILKOWSKI**

Piła, ulica Bol. Bieruta nr 16

Jestem członkiem Pomocniczej Spółdz. Ogólnobranżowej w Pile.